

AVOCATUL POPORULUI

*Documentul privind
prevenirea torturii - MNP*

Aprob,
Avocatul Poporului

Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Gherla județul Cluj

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

Alba Iulia – 2023

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, instituția Avocatul Poporului, prin reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, Centrul Zonal Alba, respectiv, domnul _____ jurist, doamna _____ psiholog, și domnul _____ medic, consilieri ai **Centrului Zonal Alba**, am efectuat la data de **31.10.2022**, împreună cu reprezentantul Organizației Neguvernamentale „Federația PHRALIPE de Integrare Europeană” Alba, domnul _____ **o vizită la Penitenciarul Gherla**, cu sediul în Municipiul Gherla, str. Andrei Mureșanu nr. 4, județul Cluj.

Vizita a avut următoarele **obiective**: consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire - MNP a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Această vizită s-a realizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu scopul îndeplinirii rolului MNP de examinare în mod regulat a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate în locurile de detenție, prin transmiterea de informații/documente și prin dialogul purtat între toate părțile implicate în efectuarea vizitei (angajați, beneficiari și membrii echipei de vizitare).

1. Constatările rezultate din vizita efectuată

Penitenciarul Gherla funcționa în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, în două locații: sediul din municipiul Gherla și Secția Exterioară din Cluj-Napoca, unde erau custodiate femeile arestate preventiv și condamnate definitiv, din toate regimurile de executare a pedepselor.

Pe parcursul vizitei au avut loc discuții cu domnul comisar șef de poliție penitenciară _____ directorul Penitenciarului Gherla, cu doamna comisar șef de poliție _____

penitenciară   directorul Adjunct Reintegrare Socială, și cu domnul inspector principal de poliție penitenciară

Au fost consultate rapoarte, dosare de educație și asistență psihosocială ale deținuților registre și alte documente. În urma vizitei sediului din Municipiul Gherla, a discuțiilor și analizei documentelor s-au constatat următoarele:

Sediul unității din municipiul Gherla avea o **capacitate legală de 687 locuri**, iar la data efectuării vizitei aici erau custodiate **846 persoane private de libertate** și era organizat în sistem pavilionar, în mai multe corpuri de clădire, **confruntându-se astfel cu fenomenul de supraaglomerare- gradul de ocupare/ aglomerare fiind de 123%**. Acesta avea **10 secții de deținere** inclusiv **Centrul terapeutic Lotus**, unde erau custodiate persoane private de libertate bărbați, adulți arestați preventiv, condamnați definitiv, clasificați în regimurile de executare maximă siguranță, închis și deschis, precum și tineri, arestați preventiv. **Centru terapeutic Lotus** era destinat femeilor adulte private de libertate, diagnosticate cu depresie, anxietate, tulburări de personalitate și nevoi de optimizare personală.

Structura de personal a unității penitenciare prevedea un număr de 103 funcții de ofițer de poliție penitenciară, din care **erau încadrate 67 (65,05%)** și 431 funcții de agent de poliție penitenciară, din care **încadrate 380 de funcții (88,17%)**.

Pregătirea personalului se desfășura în conformitate cu **Decizia directorului Penitenciarului Gherla nr. 400010/ 10.01.2022**, în baza prevederilor art. 100 și 101 **din Legea nr. 145/ 2019** privind Statutul Polițiștilor de penitenciare, cu modificările și completările ulterioare și **Ordinul Ministrului Justiției nr. 3513/C/2020** privind aprobarea **Metodologiei de organizare și desfășurare a pregătirii profesionale** a polițiștilor de penitenciare, precum și criteriile de evaluare a rezultatelor acesteia.

Programul de lucru al personalului penitenciarului se desfășura astfel: **program de 8 ore / zi, 5 zile / săptămână**, în cadrul sectorului administrativ și pentru cei care asigură escortarea deținuților; **program alternativ de 12 ore/ zi cu o zi liberă** între servicii pentru personalul din cadrul sectorului vizită și însoțiri; **program de tură, 12 ore/ tura de zi cu 24 ore liber și 12 ore/ tura de noapte cu 48 ore timp de odihnă**, în cadrul celor 4 schimburi care asigură supravegherea deținuților, paza perimetrului și accesul în unitate; **program de tură cu 24 ore/ tură și 72 ore de odihnă**, pentru grupa operativă cumulat cu programul de pregătire specifică.

a) condiții de cazare

Sectorul de deținere funcționa în mai multe pavilioane. **Pavilionul 1** era organizat pe două tronsoane respectiv: **A cu secțiile E1, E2, E3 și E4 și B cu secțiile E5, E6, E7 și E8**. La nivelul **Pavilionului 3** funcționa **secția E9**. **Centrul terapeutic LOTUS** adică **secția E10** era într-un un corp de clădire separat cu intrare prin parterul **Pavilionului nr. 1**.

Secția de deținere E1 era situată la parterul **Pavilionului nr.1**, cuprinzând un număr de 8 camere de deținere numerotate de la E1.1 până la E1.8 și avea capacitatea legală, conform **Ordinului Ministrului Justiției nr. 2772/C/2017** pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate de 42 locuri, cu un total de 89 paturi instalate și un efectiv de 59 persoane deținute, la data efectuării vizitei, cu un grad de ocupare de **140,48%**. Pe o parte a holului erau amplasate camerele mai mari, cu 10-29 paturi, iar pe cealaltă parte erau amplasate camerele mai mici, cu 1-4 paturi. Această secție era destinată cazării deținuților aflați în perioada de **carantinare- observare**. Pe lângă acest profil, aici mai existau: **o cameră de protecție** cu capacitatea de un loc, aceasta fiind prevăzută cu un capitonaj de protecție împotriva autorănirii, aplicat pe podea și pe pereți, cu sistem de ventilație, sistem de supraveghere video și buton de panică, **o cameră era destinată executării sancțiunilor disciplinare cu izolarea**, care avea o capacitate de cazare de 2 locuri, cu 2 paturi instalate, prevăzută cu grup sanitar cu wc și chiuvetă cu oglindă, o cameră de deținere pentru cazarea deținuților repartizați în **regim închis**, cu capacitate de 3 locuri dispunând de 4 paturi instalate și o cameră pentru cazarea persoanelor private de libertate **arestate preventiv**, cu o capacitate de 9 locuri, dispunând de 16 paturi instalate. Toate camerele, cu excepția a două din ele, cea de protecție și cea de izolare, erau prevăzute cu post telefonic la interior, iar pe holul acestei secții mai erau două posturi telefonice.

Îmbăierea persoanelor deținute în această secție, se efectua la sala de baie/ dușuri, din cadrul **secției de deținere E6**.

Secția de deținere E2 era situată la etajul I al **Pavilionului nr.1**, cuprinzând un număr de 9 camere de deținere de la E2.9 până la E2.17, avea o capacitate legală de cazare de 66 de locuri cu un număr de 126 de paturi instalate și un efectiv de 93 de persoane deținute, la data efectuării vizitei, având un grad de ocupare de **140,91%**, fiind profilată pentru cazarea deținuților repartizați în **regim închis**. Persoanele private de libertate cazate pe această secție efectuau îmbăierea la sala de dușuri din cadrul secției de **deținere E6**, conform programului aprobat de administrația penitenciarului.

Secția de deținere E3 profilată pentru cazarea persoanelor **arestate preventiv**, era situată la etajul II al **Pavilionului nr.1**, cuprinzând un număr de 9 camere de la E3.18 până la E3.26 și avea o capacitate legală de cazare de 71 de locuri, cu un număr de 162 de paturi instalate și un efectiv de 125 de persoane deținute, având un **grad de ocupare de 176,06%** fiind profilată pentru cazarea persoanelor private de libertate **arestate preventiv**.

Secția de deținere E4 era situată la etajul III al Pavilionului nr.1, cuprinzând un număr de 9 camere de deținere de la E4.27 până la E4.35 și avea o capacitate legală de cazare de 73 de locuri, un număr de 166 de paturi instalate și un efectiv de 106 persoane deținute, având un grad de ocupare de 145,21% fiind profilată pentru cazarea persoanelor private de libertate arestate preventiv. fiind profilată pentru cazarea deținuților care erau repartizați în **regim închis**, dar cu mențiunea că avea două camere pentru cazarea deținuților repartizați în **regim semideschis**, care urmau să fie transferați la unitățile de profil și o cameră de deținere profilată pentru cazarea deținuților **tineri arestați preventiv**. Persoanele private de libertate cazate pe această secție efectuau îmbăierea la sala de dușuri/ baie din cadrul secției de deținere **E8**, conform programului aprobat de administrația penitenciarului.

La camera E4.28 A tineri, condițiile de **cazare erau improprii**, pereții prezentau igrasie și mucegai, în cameră starea de curățenie era necorespunzătoare, persista un miros neplăcut, baia era într-o stare vizibilă de degradare cu tencuială deteriorată, aparatul TV din cameră avea ecranul spart și funcționa doar sonorul, unul dintre geamurile camerei era spart iar cei doi tineri cazați aici și-au manifestat nemulțumirea față de condițiile de deținere. **Echipa de vizită recomandă conducerii penitenciarului, remedierea tuturor problemelor constatate în camera E4.28 A, respectiv renovarea și igienizarea camerei astfel încât condițiile de detenție să fie conforme cu prevederile legale în vigoare.** Potrivit prevederilor **art. 111 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013** privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, *Spațiile destinate cazării deținuților trebuie să respecte demnitatea umană, ținându-se cont de condițiile climatice și, în special, de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, surse de încălzire și ventilație.*

Secția de deținere E5 era situată la parterul **Pavilionului nr.1**, cuprinzând un număr de 7 camere de deținere de la E5.1 până la E5.8 și avea o capacitate de legală de cazare de 36 de locuri, cu un număr de 43 de paturi instalate și un efectiv de 25 de persoane deținute, fiind profilată pentru cazarea deținuților **internați în infirmerie**.

Secția de deținere E6 era situată la etajul I al **Pavilionului nr.1**, cuprinzând un număr de 9 camere de deținere de la E6.9 până la E6.17, avea o capacitate legală de cazare de 53 de locuri cu un număr de 81 de paturi instalate și un efectiv de 49 de persoane deținute fiind profilată pentru cazarea deținuților repartizați în **regim de maximă siguranță** dar și pentru persoanele private de libertate care reprezentau **risc pentru siguranța penitenciarului**.

Sala de dușuri existentă la nivelul secției, deservea toate persoanele cazate la etajul 1, adică la secțiile nr. 6 și nr. 2, precum și pe cele cazate la parterul pavilionului respectiv. Aceasta avea 14 baterii de duș cu 10 suporturi pentru săpun/ șampon, pereții erau placați cu faianță și era prevăzută cu covor antialunecare pe toata suprafața ei. **Locurile de la dușuri nu erau separate între ele cu pereți sau perdele despărțitoare, afectând astfel intimitatea și demnitatea utilizatorilor, iar în sala respectivă, în zona tavanului, existau pete de igrasie și zone afectate de mușgai. Echipa de vizita consideră necesară montarea unor perdele sau pereți despărțitori la dușuri precum și repararea și igienizarea zonelor afectate de igrasie și mușgai, astfel încât activitatea de îmbăiere să se desfășoare în condiții decente, conform prevederilor art. 111 alin. (1) și alin. (6) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 respectiv, Spațiile destinate cazării deținuților trebuie să respecte demnitatea umană, ...Fiecărui deținut i se asigură condiții de folosire a surselor de apă curentă și a articolelor de toaletă pentru menținerea igienei.**

Secția de deținere E7 era situată la etajul II al **Pavilionului nr.1**, cuprinzând un număr de 9 camere de deținere de la E7.18 până la E7.26, avea o capacitate legală de cazare de 63 de locuri, un număr de 87 de paturi instalate și un efectiv de 53 d persoane deținute, fiind profilată pentru cazarea deținuților repartizați în **regim de maximă siguranță**.

Secția de deținere E8 era dispusă la etajul III al **Pavilionului nr.1**, cuprinzând un număr de 9 camere de deținere, de la E8.27 până la E8.35, avea o capacitate legală de cazare de 64 de locuri, un număr de 135 de paturi instalate și un efectiv de 105 persoane custodiate, având un **grad de ocupare de 164,06%**, profilată pentru cazarea deținuților repartizați la executare în **regim închis**.

Secțiile dispuse la etaj respectiv E2, E3, E4, E6, E7 și E8 dispuneau fiecare de câte o sală de mese cu 90 locuri, respectiv 18 mese, fiecare masă având instalate câte 5 scaune fixate în podea, un oficiu pentru porționarea și distribuirea hranei și un oficiu pentru debarasarea resturilor alimentare și curățarea și igienizarea veselei. De asemenea, la intrarea în fiecare sală de mese erau instalate 4 chiuvete pentru realizarea igienizării mâinilor.

Secțiile de deținere E2, E3 și E4 mai dispuneau și de câte o cameră de frizerie pentru tunsul deținuților, dotată cu o chiuvetă cu apă curentă, masă, scaun pentru tuns, fixat în pardoseală și un dulăpior pentru ustensilele specifice acestei activități.

Majoritatea camerelor de cazare **nu dispuneau de suficiente spații pentru depozitare, persoanele încarcerate fiind nevoite să-și depoziteze lucrurile personale pe pavimentul de ciment camerei, sub paturi sau pe paturile suprapuse**, iar în cele în care exista câte o mică magazie pentru bagaje, aceasta era, de regulă într-o stare improprie e utilizare din cauza degradării (pereți murdari, tencuială căzută, umezeală). **Din acest punct de vedere, echipa de vizită consideră necesar a se identifica anumite soluții pentru suplimentarea spațiilor de depozitare a obiectelor personale ale persoanelor deținute conform prevederilor art. 111 alin. (3) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 Camerele de cazare sunt dotate cu mobilier și cazarmament, astfel încât să asigure deținuților pat individual, condiții pentru dormit, păstrarea bunurilor, u obiectelor personale, precum și servirea hranei.**

Pe holurile acestor secții de deținere erau amplasat un sistem de informare a deținuților, prin intermediul unor monitoare de tip **info chioșc, unde persoanele deținute aveau posibilitate să vizualizeze aspecte de ordin legislativ cu caracter general, precum și alte aspecte cu caracter personal**, ca înregistrarea și soluționarea unor cereri, disponibilul de bani din contul personal, etc. Pe holurile secțiilor erau, de asemenea, afișate mape informative, în format fizic, ce conțineau drepturile, îndatoririle, programul zilnic pentru persoanele private de libertate. Spălarea lenjeriei și a hainelor se făcea la spălătoria unității, iar efectele personale de mici dimensiuni se spălau de către deținuți în grupurile sanitare din camerele de deținere.

Deținuții cazați în cadrul secțiilor de deținere **E1 - E8** aveau posibilitatea să efectueze activitățile de sport și de plimbare, în spațiile special amenajate în acest sens. Astfel, unitatea dispunea de **8 curți de plimbare și un teren de sport**, care deserveau **tronsonul B** al pavilionului central de deținere, precum și o **curte de plimbare și teren de sport** care deserveau **tronsonul A** al pavilionului central de deținere. Curțile de plimbare erau în stare bună, fiind dotate cu surse de apă potabilă și băncuțe din lemn, pentru odihnă. Copertinele instalate deasupra curților de plimbare asigurau protecția deținuților împotriva intemperiilor, acestea putând fi utilizate și pe vreme ploioasă.

În ceea ce privește suprafața spațiilor aferente bazei sportive **Tronson B**, acestea aveau următoarele suprafețe: terenul de sport: 320 m² cu tribune și mese pentru tenis de masă: curtea de plimbare nr.1: 36,90 m²; curtea de plimbare nr.2: 31,45 m²; curtea de plimbare nr.3: 58,40

m²; curtea de plimbare nr.4: 41,30 m²; curtea de plimbare nr.5: 73,58 m²; curtea de plimbare nr.6: 41,81 m²; curtea de plimbare nr.7: 15,20 m²; curtea de plimbare nr.8 : 30,66 m².

În ceea ce privește suprafața spațiilor aferente bazei sportive **tronson A**, acestea aveau următoarele suprafețe: terenul de sport 430 m²; sala de forță 37,70 m², iar curtea de plimbare 107,80 m².

Secția de deținere E9 era dispusă în Pavilionul nr.3, parter și etaj, cuprinzând un număr de 17 camere de de la E9.1 până la E9.19, avea o capacitate legală de cazare de 34 de locuri, un număr de 34 de paturi instalate și un efectiv de 15 persoane custodiate, fiind profilată pentru cazarea deținuților care erau repartizați pentru executarea pedepsei în **regim deschis**. Ușile de la camerele de deținere erau permanent deschise fiind astfel asigurat accesul la grupurile sanitare de pe fiecare nivel al secției. În ceea ce privește activitatea de îmbăiere, deținuții cazați în cadrul acestei secții aveau acces la sala de dușuri aflată la parterul secției de deținere. De asemenea, aceștia aveau acces permanent la curtea de plimbare, situată la intrarea în această secție.

Fiecare cameră de detenție, cu excepția celor destinate **executării sancțiunilor disciplinare cu izolarea și a celor de protecție**, dispunea de cel puțin un post telefonic, pentru exercitarea dreptului persoanelor private de libertate la convorbiri telefonice.

Secția de deținere E10– Centrul Terapeutic „LOTUS”

Construirea Centrului Terapeutic „Lotus” din cadrul Penitenciarului Gherla a fost realizată prin implementarea proiectului „Înființarea unui centru terapeutic pentru femei în cadrul Penitenciarului Gherla” finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009- 2014, Programul RO 23 - Servicii corecționale, inclusiv sancțiuni non-privative de libertate.

Activitățile desfășurate în cadrul centrului aveau la bază **Metodologia centrului terapeutic pentru femei cu depresie, anxietate, tulburări de personalitate și nevoi de optimizare personală**.

Această structură cuprindea un număr de 14 camere de deținere situate la parter și etaj, cu o capacitate de cazare de 72 de locuri, **pentru femei**, din care la data vizitei erau ocupate 46 de locuri. Între rezidentele acestei secții se regăseau persoane din **toate regimurile de executare a pedepselor privative de libertate, cu diagnostic psihiatric sau cu recomandare de participare la programe de optimizare personală**, condamnate definitiv, după cum urmează: 4 locuri pentru regimul de maximă siguranță - parter; 16 locuri pentru regimul închis - parter; 24 locuri pentru regimul semideschis - etaj I; 16 locuri pentru regimul deschis - etaj I.

Spațiile existente în cadrul centrului terapeutic: la parter: 1 cabinet medical, 1 cabinet psihologic, 1 cabinet de asistență socială, 1 club de pentru desfășurarea activităților de grup; la etajul I: 1 cabinet de consiliere educațională și spirituală; etajul II : 3 spații pentru activități de ergoterapie, activități sportive și activități ocupaționale, 1 club de pentru desfășurarea activităților de grup;

Deținutele cazate în cadru Centrului Terapeutic serveau masa într-una din cele două săli de mese amenajate, având și posibilitatea de depozitare a alimentelor personale în frigidere sau în dulapuri. De asemenea, persoanele private de libertate aveau posibilitatea să efectueze activitatea de plimbare într-una din cele două curți de plimbare amenajate, una care deservea parterul și a doua care deservea etajul secției de deținere, ambele curți de plimbare fiind dotate cu bănci și cu grupuri sanitare. Toate camerele de deținere din cadrul Centrului Terapeutic dispuneau de duș, chiuvetă, wc la nivelul grupului sanitar.

Centrul cuprindea un număr de **14 camere de deținere**, cu o **capacitate de cazare de 60 locuri**, la data efectuării vizitei, existând **un efectiv de 46 persoane private de libertate de sex feminin**, cu diagnostic psihiatric sau cu recomandare de participare la programe de optimizare personală, condamnate definitiv și care își executau pedeapsa privativă de libertate după cu urmează: 15 rezidente în regim semideschis, 16 rezidente în regim deschis, 13 rezidente în regim închis și 4 rezidente în regim de maximă siguranță.

Spațiile existente în cadrul acestei structuri, erau următoarele: un **cabinet medical**- parter, un **cabinet psihologic**- parter, un **cabinet de asistență socială**- parter, un **cabinet de consiliere educațională și spirituală**– etaj I, **două cluburi pentru desfășurarea activităților de grup**- parter și etaj I; 13 camere de deținere pentru cazarea a 60 rezidente - parter și etaj I, respectiv 3 **spații pentru activități de ergoterapie**, activități **sportive** și activități **ocupaționale**- etaj I.

Camerele de deținere aveau următoarea configurație: o cameră de deținere amenajată ca și cameră de executare a sancțiunilor disciplinare cu izolarea, cu o capacitate de cazare de 3 locuri și 1 pat instalat, o cameră de deținere profilată pentru cazarea deținutelor repartizate în regim de maximă siguranță, cu o capacitate de 3 locuri și un pat instalat; o cameră de deținere profilată pentru cazarea deținutelor repartizate în regim de maximă siguranță, cu o capacitate de 3 locuri și 2 paturi instalate, o cameră de deținere profilată pentru cazarea deținutelor repartizate în regim închis, cu o capacitate de câte 4 locuri cu 4 paturi instalate, o cameră de deținere profilată pentru cazarea

deținuților repartizate în regim închis, cu o capacitate de 5 locuri și 4 paturi instalate; 2 camere de deținere, profilate pentru cazarea deținuților repartizate în regim deschis, cu o capacitate de câte 8 locuri și 8 paturi instalate, o cameră de deținere profilată pentru cazarea deținuților repartizate în regim semideschis, cu o capacitate de 8 locuri și 8 paturi instalate, 2 camere de deținere profilate pentru cazarea deținuților repartizate în regim semideschis, cu o capacitate de câte 9 locuri și 8 paturi instalate, o cameră de deținere amenajată ca și cameră de protecție, cu o capacitate de un loc, echipată cu un capitonaj de protecție împotriva autorânirii, aplicat pe podea și pe pereți, sistem de ventilație, sistem de supraveghere video și buton de panică.

Deținuții, cazate în cadrul **Centrului Terapeutic**, serveau masa la cele **două săli de mese** amenajate, unde aveau posibilitatea să-și depoziteze / păstreze alimentele personale în frigidere sau în dulapuri. Fiecare sală de mese era dotată cu 4 mese, cu câte 4 scaune, având fiecare o capacitate de 16 locuri. De asemenea, persoanele deținute aveau posibilitatea să efectueze activitatea de plimbare în cele **două curți de plimbare** amenajate, una care deservea parterul și a doua care descrieva etajul secției de deținere. **Curtea de plimbare de la parter**, în suprafață de aproximativ 25 m², era dotată cu 4 bănci, o masă, un grup sanitar cu chiuveta și wc, și câteva ghivece cu flori. **Curtea de plimbare de la etaj** avea în dotare 6 bănci, 3 mese, 11 scaune, un grup sanitar cu wc și chiuvetă, **dar care nu puteau fi utilizate din cauza unor defecțiuni la canalizare**. Ambele curți de plimbare beneficiau de supraveghere video, accesul persoanelor fiind permis pe tot parcursul zilei, indiferent de regimul de executare.

Toate camerele de deținere dispuneau de televizor și de câte un grup sanitar cu duș, wc și chiuvetă. Exercițarea **dreptului la efectuarea de convorbiri telefonice** se asigura prin cele **8 posturi telefonice** instalate atât la parter, cât și la etajul I al secției. Camerele de detenție erau personalizate cu obiecte, poze, tablouri aparținând persoanelor rezidente și se prezentau într-o stare foarte bună de igienă, dotările acestora (saltele, lenjerii de pat, jaluzele și mobilier), condițiile de lumină, umiditate, căldură, fiind unele de asemenea foarte bune.

Centrul terapeutic avea **o structură rezidențială, care oferea un mediu foarte bine structurat, similar unei familii funcționale**, cu o ierarhie care reflecta diferite grade de asumare a responsabilității, menită să confere un grad de progres în procesul terapeutic al rezidentelor.

Specificul centrului era dat de asumarea responsabilităților de către însăși persoana diagnosticată cu afecțiunile psihice menționate anterior, cu practicarea ajutorului reciproc între membrii centrului și cu oportunitatea acestora de a-și depăși condiția psihică/ mentală/ emoțională, în care se aflau. Efectul cumulat al contextului, regulilor și normelor avea rolul de

a crea un impact pozitiv, constructiv, atât în plan emoțional, social, cât și moral asupra individului.

În vederea includerii în componenta terapeutică a Centrului Lotus, criteriile erau ca persoana de sex feminin să fie diagnosticată cu depresie, anxietate și/ sau tulburări de personalitate antisocială și borderline, de către **un medic psihiatru**, să nu fie cercetată sau în curs de judecată în alte cauze penale, care să necesite transferul rezidentei, să aibă minim 2 ani până la discutarea în Comisia de propuneri pentru liberare, să nu aibă rapoarte de incident pentru acțiuni cu violență, să existe recomandarea de participare la centrul terapeutic în **Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică**, să nu prezinte un deficit cognitiv major, să aibă vârsta peste 21 de ani, să aibă abilități de scris și citit, să fie vorbitoare de limba română, să nu se afle sub tratament medicamentos ce ar poate conduce la un comportament incompatibil cu derularea corespunzătoare a activităților specifice din program. **În condițiile existenței unui număr mai mare de deținute eligibile**, incluzându-se în centru se realiza pe baza evaluării multidisciplinare, având prioritate deținutele ce au fost identificate cu elemente psiho-emoționale și sociale specifice simptomatologiei depresive, urmând deținutele cu simptomatologie anxioasă și, ulterior, cele diagnosticate cu tulburări de personalitate.

Identificarea deținutelor care îndeplinesc criteriile amintite se realizează în orice penitenciar care custodiază femeile și este precedată de activitatea de **evaluare medicală, educațională, psihologică și socială**, în vederea accesării programului și se concretizează în recomandarea de **tip comunitate terapeutică** în **Aplicația informatizată PMSWeb** și prin **contactarea Penitenciarului Gherla** în scopul verificării disponibilității locurilor în cadrul comunității terapeutice. Ulterior primirii confirmării, deținutele semnează acordul prevăzut în metodologia centrului terapeutic și sunt îndrumate cu privire la modalitatea de transfer.

Structura de personal a centrului terapeutic prevedea următoarele funcții: 1 ofițer coordonator, 1 ofițer regim penitenciar cu rol de șef secție, 2 ofițeri educatori; 2 psihologi, 1 asistent social; 1 agent educator specializat în terapie ocupațională; 1 medic/ asistent medical; 32 de reprezentanți de la serviciul siguranța deținerii și regim penitenciar.

La data efectuării vizitei, în Centrul terapeutic Lotus erau încadrate următoarele categorii de personal de specialitate: 1 ofițer coordonator, 1 asistent social, 1 psiholog, 1 ofițer educator, 2 agenți educatori și 1 preot. Având în vedere numărul și categoriile de persoane private de libertate din cadrul Penitenciarului Gherla, specialiștii menționați nu își desfășurau activitatea profesională exclusiv în centrul terapeutic, ei îndeplinind și alte sarcini. De asemenea, din cadrul serviciului siguranța deținerii și regim penitenciar, în centrul terapeutic

își desfășura activitatea: 1 ofițer instructor cu rol de șef de secție, 15 agente supraveghetoare și personal medical, la nevoie. Conform Metodologiei, personalul participa la instruirii cu privire la activitatea de tip centru terapeutic prin training inițial, supervizare și prin formare continuă, pe toată durata funcționării centrului terapeutic.

Specialiștii implicați în procesul terapeutic derulau tot spectrul de activități și programe educative, de asistență psihologică și socială, cuprinse în Oferta de programe și activități educaționale și de asistență psihosocială, precum și **Protocoloalele clinice** (pentru componenta terapeutică) și **Programul de optimizare personală**, dezvoltate în cadrul proiectului, activități din **Calendarul lunar de evenimente**, ieșiri în comunitate, ateliere cu familia, activități de voluntariat, expoziții și activități lucrative la care participau majoritatea rezidenților custodiate.

b) asistența medicală

Asistența medicală se asigură în incinta Penitenciarului Gherla, la parterul pavilionului central la nivelul secției de deținere E 5, unde erau cabinetele medicale și o infirmerie cu mai multe încăperi: **cabinetul medical medicină de familie** (dotări mobilier: canapea de consultație, birou, scaune, dulap; aparatură: stetoscop, tensiometru, termometru, pulsoximetru, glucometru, cântar, lampă UV etc.); **cabinet stomatologic** cu unit stomatologic, instrumentar specific activității de specialitate, materiale sanitare, mobilier etc..

Personalul medical își desfășura activitatea astfel încât era asigurată asistența medicală a persoanelor private de libertate cu caracter permanent. **La data vizitei, era un singur medic de medicină de familie**, angajat din aprilie 2022 și avea un program de 7 ore/zi. **Din cele 8 posturi prevăzute în organigramă, respectiv 5 medici de familie, 2 medici psihiatri și 1 medic stomatolog**, mai era ocupat un singur post, de un medic stomatolog, care însă, la data vizitei era în concediu de odihnă. Din cele **18 posturi de asistenți medicali**, din care 13 la sediu din Gherla și 5 la secția exterioară de femei de la Cluj, erau ocupate 8 posturi la sediu din Gherla și 3 la secția exterioară.

Având în vedere aspectele de mai sus referitoare la situația posturilor din sfera medicală, **membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile legale pentru angajarea de personal medical pe posturile vacante.**

Consultațiile medicale se acordau conform unui program zilnic, organizat pe secțiile de deținere și pe camere. Urgențele erau examinate cu prioritate, indiferent de programul consultațiilor medicale. În afara programului de lucru al medicului, continuitatea în acordarea asistenței medicale era asigurată de către cadrele medii sanitare. Acestea examinau pacientul

și, dacă era cazul, îl îndrumau la un spital din rețeaua Ministerului Sănătății, unde putea beneficia de asistență medicală de urgență.

Activitatea medicală pe anul 2022 era consemnată în fișele medicale și în registrele de consultații. În primele 3 trimestre ale anului 2022 au fost înregistrate **23312 de consultații**. În registrul de **tratamente injectabile au fost consemnate 9769 cazuri**. Din registrul de **consultații punct primire** deținuți reiese faptul că au fost **examinați 534 de nou depuși**. Pe **medicină dentară au fost efectuate 429 de consultații**. Au fost, de asemenea, înregistrate **592 de examene de specialitate în policlinică și 184 de investigații medicale**. În registrul de **internări în infirmerie** au fost consemnate **134 de cazuri**. Conform registrului de **internări, în spital erau consemnate 217 cazuri în penitenciar spital și 11 cazuri într-un spital din sistemul public de sănătate**. În registrul de **bolnavi cronici** erau consemnate **464 de persoane** private de libertate. Dintre acestea, **152 aveau afecțiuni psihice, 97 afecțiuni cardiologice, 72 afecțiuni digestive, 33 boli endocrine (5 cu diabet insulino-dependent, 16 cu diabet zaharat tip 2), 32 afecțiuni reumatologice, 15 cu BPOC, 11 cu anemie, 4 cu epilepsie, 2 cu insuficiență renală**.

Mărcile traumatice erau consemnate în Registrul de consultații și în Registrul special de leziuni traumatice. Până la data vizitei erau consemnate **332 astfel de evenimente**. Deținuții erau prezentați la cabinetul medical și dădeau o declarație cu ce s-a întâmplat. Dacă se constata că erau semne de agresiune se făcea notă la directorul unității, judecătorul de supraveghere a privării de libertate și se anunța parchetul competent, și în funcție de situație dar și ținându-se cont de opțiunea pacientului, acesta era prezentat la serviciul de medicină legală.

În evidențele cabinetului medical exista un număr de **95 persoane private de libertate, cu antecedente de consum de droguri** (91 bărbați și 4 femei), respectiv, consumatori de cocaină 4 persoane, consumatori de heroină o persoană, consumatori de canabis 7 persoane, consumatori de medicamente cu efect psihotrop în mod abuziv 6 persoane, consumatori de alte droguri 67 persoane, consumatori de combinații de droguri 10 persoane, pe următoarele categorii de vârstă 15-19 ani– 2 persoane, 20-24 ani– 21 persoane, 25-30– 31 persoane, peste 30 ani– 41 persoane.

Aparatul de urgență al cabinetului medical era dotat corespunzător și păstrat într-un loc accesibil personalului medical (dulap închis cu cheie). Aprovizionarea generală cu medicamente se făcea, pe bază de contract, de la o farmacie locală, iar pentru aparatul de urgență de la Penitenciarul Spital Dej.

c) hrănirea persoanelor deținute

Hrana deținuților era asigurată prin preparare în bucătăria proprie din blocul alimentar al penitenciarului. Blocul alimentar era spațios, bucătăria era dotată cu 8 cuve de gătit și o mașină de gătit de tip profesional. Existau 6 săli de mese, care de la începutul pandemiei nu se mai foloseau, activitatea de servire a mesei desfășurându-se în camere.

Distribuirea și servirea mesei se realiza în prezența supraveghetorului aflat în serviciu, fără a fi încălcate normele de igienă în alimentație, astfel încât distribuirea hranei pe secțiile de deținere se realiza cu ajutorul cărucioarelor de transport aflate pe fiecare secție, iar hrana preparată era transvazată de către deținutul selecționat la deservire, din recipientele de inox, care erau separate pentru fiecare normă de hrană, respectiv regim alimentar în parte, în vesela fiecărei persoane private de libertate, cu ajutorul polonicelor de inox care nu se amestecau între normele de hrană. Totodată, distribuirea hranei se făcea în condiții de igienă (personalul fiind echipat cu halate albe, bonetă și mănuși alimentare de unică folosință). Hrana era proaspătă, suficientă atât cantitativ cât și caloric, iar din punct de vedere organoleptic era satisfăcătoare

La data vizitei, **meniul zilei** și alocarea pe norme de hrană erau următoarele: **Norma 15 - tineri** (efectiv alocat - 6 persoane): *dimineața* - ceai, preparate, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu friptură; *seara* - ghiveci de legume. **Norma 16 - arestați preventiv** (efectiv alocat - 152 persoane): *dimineața* - ceai, preparate, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu friptură; *seara* - ghiveci de legume. **Norma 17 - staționare** (efectiv alocat - 204 persoane): *dimineața* - ceai, preparate, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu friptură; *seara* - ghiveci de legume. **Norma 17A - muncă** (efectiv alocat - 172 persoane): *dimineața* - ceai, preparate, marmeladă, brânză, margarină; *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu friptură; *seara* - ghiveci de legume. **Norma 17 V - vegetarieni** (efectiv alocat - 5 persoane): *dimineața* - ceai, ou, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole; *seara* - ghiveci de legume. **Norma 17 S - musulmani** (efectiv alocat - 4 persoane): *dimineața* - ceai, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu carne de vită; *seara* - ghiveci cu carne de vită. **Norma 18- regim** (efectiv alocat - 228 persoane): *dimineața* - ceai, preparate, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, pilaf de orez cu friptură și sos; *seara* - ghiveci cu carne. **Norma 18 E distrofici** (efectiv alocat - 8 persoane): *dimineața* - ceai, preparate, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, pilaf de orez cu friptură și sos; *seara* - ghiveci cu carne. **Norma 18 V- regim - vegetarian** (efectiv alocat - 1 persoană): *dimineața* - ceai, marmeladă, brânză; *prânz* - ciorbă de cartofi, pilaf de orez cu sos; *seara* - ghiveci de legume. **Norma 18 S- regim - musulmani**

(efectiv alocat - 6 persoane): *dimineața* - ceai, marmeladă, brânză, ou; *prânz* - ciorbă de cartofi, pilaf de orez cu sos și carne de vită; *seara* - ghiveci cu carne de vită. **Norma 18 - diabet** (efectiv alocat - 33 persoane): *dimineața* - ceai, margarină, salam; *supliment* – ou; *prânz* - ciorbă de cartofi, pilaf de orez cu carne; *supliment* – rădăcinoase (morcovi); *seara* - cartofi natur cu carne; *supliment*– lapte. Alocați **la hrană rece** (pâine, biscuiți, slănină, preparate carne, brânză, marmeladă): 22 persoane- prezenți la instanță, 8 persoane –pentru transfer. Rația zilnică de pâine, alocată fiecărui deținut, se distribuia odată cu masa de dimineață.

d) asistența psihosocială

Organizarea și funcționarea Serviciilor de Educație și Asistență Psihosocială din cadrul Sectorului Reintegrare Socială a Penitenciarului Gherla

Serviciile de Educație și Asistență Psihosocială, din cadrul Sectorului Reintegrare Socială a Penitenciarului Gherla, se realizau în conformitate cu Ordinul Ministerului Justiției nr. 1322/C/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor educative și a centrelor de detenție din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor. **Sectorul Reintegrare Socială**, din cadrul Penitenciarului Gherla, era coordonat de un director adjunct pentru reintegrare socială și avea în componența sa două servicii: **Serviciul Educație și Serviciul Asistență Psihosocială**.

Statul de organizare al sectorului prevedea un număr de 34 de posturi (Penitenciarul Gherla și Secția Exterioară Cluj-Napoca), astfel: 1 post director adjunct reintegrare socială– încadrat; **Serviciul Educație**: 1 post de șef serviciu – încadrat, 11 posturi de ofițer educator din care încadrate 7. Din cele 7 persoane încadrate, **doar 4 ofițeri erau efectiv în activitate**, 3 la Penitenciarul Gherla și 1 la Secția Exterioară Cluj-Napoca. Situația celorlalți 3 lucrători se prezenta astfel: 1 ofițer educator era împuternicit în funcția de șef secție exterioară Cluj-Napoca, 1 ofițer se afla în concediu de risc maternal și 1 ofițer educator se afla în concediu medical de peste 90 de zile. De asemenea, mai existau 2 posturi de agent educator din care 1 post era încadrat, 1 post preot– încadrat, 2 posturi de monitor sportiv– 1 post încadrat, 2 posturi de agent tehnic, ambele încadrate. **Serviciul Asistență Psihosocială**: 1 post de șef serviciu – vacant (1 ofițer asistent social împuternicit pe această funcție), 7 posturi de ofițer psiholog, încadrate 5. Din cele 5 persoane încadrate, doar 4 erau efectiv în activitate, respectiv 3 la Penitenciarul Gherla și 1 la Secția Exterioară Cluj-Napoca. De asemenea, 1 ofițer psiholog era împuternicit în funcția de șef tură la Secția Exterioară Cluj-Napoca. Din cele 6 posturi de ofițer asistent social erau încadrate 5. Din cele 5 persoane încadrate, doar 3 erau efectiv în activitate

respectiv 2 la Penitenciarul Gherla și 1 la Secția Exterioară Cluj-Napoca, iar 1 ofițer asistent social era împuternicit în funcția de șef Serviciu Asistență Psihosocială și 1 ofițer asistent social se afla în concediu de creștere și îngrijire a copilului din anul 2021.

Având în vedere că, din totalul de 34 posturi prevăzute, doar 23 erau încadrate și din acestea numai 18 persoane desfășurau efectiv activitate de specialitate, adică 52,9%, echipa de vizită recomandă conducerii Penitenciarului efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea funcțiilor vacante din cadrul Sectorului Reintegrare Socială.

Activitățile de reintegrare socială, semnificative, derulate în cadrul Penitenciarului Gherla în anul 2022 (01.01.2022-31.10.2022), au fost următoarele:

1. Programe educaționale pentru compensarea nevoilor identificate în rândul populației carcerale:

Program de adaptare la condițiile privării de libertate– 529 persoane private de libertate participante;

Program de educație ecologică– 46 persoane private de libertate participante;

Program de educație pentru viață sustenabilă– 13 persoane private de libertate participante;

Program de educație civică– 38 persoane private de libertate participante;

Program de alfabetizare– 19 persoane private de libertate participante;

Program de educație pentru sănătate– 47 persoane private de libertate participante;

Program de educație pentru viața de familie– 31 persoane private de libertate participante;

Program de educație prin sport– 49 persoane private de libertate participante;

Program de dezvoltare a universului cunoașterii– 9 persoane private de libertate participante;

Program moral-religios derulat de preotul angajat– 107 persoane private de libertate participante.

2. Programe de asistență psihologică specifică și generală, ca urmare a riscurilor identificate și a prioritizării intervenției de specialitate:

Program de asistență psihologică specifică destinat persoanelor cu conduită agresivă– 93 persoane private de libertate participante;

Program de asistență psihologică specifică destinat persoanelor cu afecțiuni psihice– 5 persoane private de libertate participante;

Program de asistență psihologică specifică destinat persoanelor adulte cu vârsta peste 55 de ani – 13 persoane private de libertate participante;

Program de asistență psihologică generală de dezvoltare a mobilității personale – 14 persoane private de libertate participante;

Comunitatea terapeutică – 50 deținuți lunar, în medie;

Protocol clinic destinat femeilor private de libertate care suferă de depresie – 6 persoane private de libertate participante.

3. Programe de asistență socială:

Program de asistență socială de dezvoltare a abilităților parentale – 14 persoane private de libertate participante;

Program de asistență socială de dezvoltare a abilităților sociale – 19 persoane private de libertate participante;

Program de asistență socială de prevenire a recidivei – 56 persoane private de libertate participante;

Program de asistență socială de prevenție primară a violenței domestice – 7 persoane private de libertate participante;

Program de pregătire pentru liberare – 148 persoane private de libertate participante;

Program de optimizare personală destinat femeilor private de libertate – 11 persoane private de libertate participante.

4. Programe și activități derulate de colaboratori externi: în completarea demersurilor susținute de personalul angajat, pentru facilitarea reinserției sociale, unitatea penitenciară colaborează cu reprezentanți ai cultelor religioase / asociații / fundații / ONG-uri. Astfel, în anul 2022, implicarea deținuților în astfel de demersuri era următoarea:

Biserica Română unită cu Roma (greco-catolică) - 10 persoane private de libertate;

Biserica creștină adventistă de ziua a șaptea - 32 persoane private de libertate;

Biserica Ortodoxă Română – 81 persoane private de libertate;

Interconfesional – 74 persoane private de libertate;

Organizația Religioasă Martorii lui Iehova – 98 persoane private de libertate;

Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste – 240 persoane private de libertate

Uniunea Penticostală – Biserica lui Dumnezeu Apostolică – 233 persoane private de libertate;

Programe de asistență socială derulate de colaboratori externi – Minim 12 ședințe – 22 persoane private de libertate.

5. Demersuri individuale, în completarea demersurilor de grup, riscurile și nevoile identificate ca urmare a evaluărilor de specialitate se compensează prin includerea persoanelor private de libertate în demersuri individuale, respectiv activități de consiliere (educaționale, moral-religioase, psihologice și sociale) și convorbiri individuale de informare. Au fost realizate aceste demersuri astfel:

Consiliere educațională- 243 persoane private de libertate;
Consiliere moral-religioasă (discuții duhovnicești, spovedanii, consiliere, dezlegări)- 222 persoane;
Consiliere psihologică bolnavi psihic- 91 persoane ;
Consiliere psihologică consumatori de droguri-19 persoane;
Consiliere psihologică diminuare risc de suicid- 22 persoane;
Consiliere psihologică în criză (inclusiv refuzul de hrană, camera de protecție)- 86 persoane;
Consiliere psihologică pentru agresivi-121 persoane ;
Consiliere psihologică pentru agresori sexuali- 11 persoane ;
Consiliere psihologică persoane cu risc de vulnerabilizare (inclusiv consilierea pre și posttestare HIV SIDA)- 144 persoane ;
Consiliere socială în vederea restabilirii/medierii relațiilor de familie- 13 persoane ;
Consiliere socială pentru alte nevoi și riscuri sociale (handicap, invaliditate, pensie, acte de stare civilă etc.) - 31 persoane ;
Consiliere socială pentru dezvoltarea abilităților sociale- 8 persoane ;
Consiliere socială pentru identificarea de resurse- 4 persoane.

În cadrul demersurilor de **evaluare psihologică inițială**, erau utilizate **Instrumentele standardizate de evaluare a nevoilor**, elaborate la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor - ANP.

Pentru **evaluările psihologice periodice**, instrumentul utilizat era **PHQ-9**, precum și **interviul semistrukturat**, utilizat de asemenea și pentru evaluările realizate de către Serviciul Asistență socială.

În anul 2021, ANP a achiziționat câte două instrumente psihologice de evaluare, pentru fiecare unitate penitenciară, respectiv: **Interviul clinic structurat pentru tulburările de personalitate din DSM-5 (SCID-5-PD)** și **Interviul clinic structurat pentru tulburările din DSM-5, Versiunea pentru clinician (SCID-5-CV)**. De asemenea, la nivelul Penitenciarului Gherla exista și **Sistemul de evaluare clinică (bateria SEC)**, dar având în vedere deficitul de personal de specialitate, multitudinea demersurilor necesare a fi implementate și timpul necesar utilizării unui astfel de instrument, folosirea lui nu se face decât în situații excepționale.

De asemenea, în anul 2021, au fost realizate un număr total de 2.503 evaluări din perspectivă psihologică, respectiv 590 la depunerea deținuților în unitate, 1.508 pe parcurs (la solicitarea terților/ pentru analizarea în comisia de individualizare, în cadrul comisiei de selecție la muncă etc.) și 405 evaluări destinate analizei în cadrul comisiei pentru liberare

condiționată și au fost oferite 1.760 ședințe de consiliere psihologică pentru un număr de 584 persoane private de libertate.

6. Instruirea școlară și formarea profesională a deținuților. La data vizitei, la nivelul Penitenciarului Gherla, în colaborare cu Liceul Tehnologic Special Dej, Structura Gherla, se organizau cursuri de instruire școlară pentru deținuții repartizați să execute pedeapsa în regim de maximă siguranță și închis, astfel: învățământ primar (clasa pregătitoare- IV), învățământ gimnazial (clasele V-VIII) și învățământ liceal (clasele IX-XII, profil tehnologic, specializarea tehnician în construcții și lucrări publice). La Secția Exterioară Cluj-Napoca se derulează Programul "A doua șansă", învățământ primar. În anul școlar 2022-2023, erau înscriși la cursurile de instruire școlară 77 deținuți la Penitenciarul Gherla și 10 la Secția Exterioară Cluj-Napoca.

În ceea ce privește formarea profesională a persoanelor private de libertate, în anul 2022 s-au derulat 2 cursuri de calificare profesională în meseriile de cofetar (finalizat cu 7 persoane private de libertate) și manichiurist-pedichiurist (curs în derulare, cu 7 deținute de la Secția Exterioară Cluj-Napoca). Aceste cursuri erau organizate în colaborare cu AJOFM Cluj-Napoca și CRFPA Cluj-Napoca. În completarea acestor demersuri, trimestrial erau organizate și susținute de către educatori activități de informare, consiliere și mediere a muncii (60 persoane private de libertate participante în anul 2022).

Pregătirea pentru liberare: deținuții aflați în perioada premergătoare analizării în comisia pentru liberare condiționată sunt incluși într-un program multidisciplinar, care vizează:

- a) informarea cu privire la pașii de urmat după liberarea din penitenciar, în scopul reintegrării sociale;
- b) identificarea și familiarizarea cu elementele de suport social, care pot oferi asistența necesară facilitării reintegrării sociale;
- c) acordarea de asistență psihologică, în vederea facilitării reintegrării sociale;
- d) crearea premiselor pentru acordarea asistenței post-penale, în cazul persoanelor care urmează să fie puse în libertate, în acord cu prevederile **Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.**

Programul de pregătire pentru liberare este inițiat, de regulă, cu până la 3 luni înainte de data stabilită în vederea analizării persoanei condamnate în comisia pentru liberare condiționată.

Activitățile și programele de reintegrare socială cu deținuții se desfășurau în 3 cluburi destinate activităților de grup (1 la sediul centrului de detenție, 2 la sediul centrului

Lotus), 3 spații destinate activităților ergoterapeutice (1 la sediul unității, 2 în centrul Lotus) și cele 6 săli de mese din centrul de detenție.

Activitățile specifice ale ofițerilor specialiști se desfășurau în următoarele locuri: cabinete în centrul Lotus (educativ, de asistență socială și psihologic), 2 spații destinate vizitelor persoanelor custodiate de către copii cu vârste până la 7 ani, 1 spațiu pentru asistare socială și mediere a relațiilor persoanelor custodiate cu mediul de suport, din cadrul sectorului vizită din penitenciar, 5 săli de clasă, 2 laboratoare de informatică, o sală profesorală, un studio radio-tv și o capelă.

În ceea ce privește pregătirea profesională a ofițerilor psihologi: 1 ofițer psiholog deținea atestat în Psihologie aplicată în domeniul securității naționale, treapta de specializare practicant, forma de atestare autonom și a urmat un program de masterat în Psihologie clinică, Consiliere psihologică și Psihoterapie; 1 ofițer psiholog era specializat în Psihoterapii cognitive și comportamentale, treapta de specializare practicant, forma de atestare, autonom și în Psihologie clinică, treapta de specializare practicant, forma de atestare în supervizare și a urmat cursuri de formare profesională în cadrul Asociației de Psihoterapii Cognitive și Comportamentale (APCR Cluj); 1 ofițer psiholog avea specializare în Psihologie clinică, treapta de specializare practicant, forma de atestare autonom și specializare în Psihologie aplicată în domeniul securității naționale, treapta de specializare practicant, forma de atestare în supervizare și participă în prezent la o formare profesională, cu durata de 2 ani, în specializarea Psychological Profiler; 1 ofițer psiholog era specializat în Psihoterapie cognitiv-comportamentală și Psihologie aplicată în domeniul securității naționale, pe treapta de atestare profesională psiholog practicant, forma de atestare în supervizare și a urmat un curs de dezvoltare socio-emoțională la adulți tineri.

Dosarul de educație și asistență psihosocială a persoanei custodiate cuprindea următoarele documente: Date personale și familiale, date despre fapta pentru care execută detenția și regimul de condamnare, Date despre schimbarea regimului de executare și includerea în categoria „grad de risc”, Fișa educațională- evaluare inițială, Fișa educațională - evaluare periodică, Fișa educațională – evaluare finală, Fișa socială – evaluare inițială, Fișa socială - evaluare periodică, Fișa socială - evaluare finală, Fișa psihologică - evaluare inițială, Fișa psihologică - evaluare periodică, Fișa psihologică - evaluare finală, Fișa de asistență moral – religioasă, Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică inițial (pentru persoanele private de libertate condamnate), Angajamentul de participare la implementarea Planului individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică inițial,

Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică revizuit și Angajamentul de participare la Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică revizuit, Fișa cu propuneri de modificare a regimului de executare a pedepsei privative de libertate, Fișa privind desfășurarea intervenției educaționale, Fișa privind desfășurarea intervenției psihosociale, Proces - verbal de constatare a refuzului de participare la programele desfășurate.

În urma consultării dosarelor, s-a constatat faptul că **toate fișele erau semnate de către beneficiari, dar existau fișe educaționale necompletate sau care aveau rubrici necompletate și erau doar semnate de către beneficiari.** De asemenea, între dosarele consultate, **nu existau fișe sociale finale și existau fișe psihologice inițiale care nu erau completate,** ci doar semnate de către beneficiari. **Legat de acest aspect, echipa de vizită consideră oportun a recomanda ca dosarele personale ale persoanelor private de libertate, să fie completate în totalitate, atunci când se li înmânează acestora documentele pentru a le semna, neadăugându-se, ulterior, informații în cadrul acelor fișe, precum și întocmirea fișelor lipsă din dosare, potrivit prevederilor legale din cadrul Regulamentului din 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.**

În ceea ce privește **evidența activităților profesionale** ale specialiștilor care activau în cadrul Sectorului Reintegrare Socială (psihologi, asistenți sociali, educatori), s-au consultat Registrele de evidență a activităților desfășurate de către aceștia, iar potrivit Registrului întocmit de către **unul dintre psihologi, acesta a înregistrat 752 de activități,** ultima fiind consemnată în data de 14.10.2022, cuprinzând **evaluări, consilieri, convorbiri individuale de informare** pe diferite problematice: refuz de hrană, afecțiuni psihice, agresivitate și solicitări ale persoanelor private de libertate. Potrivit Registrului întocmit de către **unul dintre asistenții sociali, acesta a realizat 1239 de activități,** ultima fiind înregistrată în data de 31.10.2022, cuprinzând **evaluări, consilieri, convorbiri de informare.** Potrivit Registrului întocmit de către **unul dintre educatori, acesta a realizat 341 de activități,** ultima fiind înregistrată în data de 31.10.2022, cuprinzând **evaluări, consilieri, convorbiri de informare, solicitări de participare la activități.**

Referitor la **informațiile disponibile despre drepturile deținutului și despre serviciile disponibile furnizate acestuia** în cadrul Penitenciarului, s-a constatat că sunt insuficiente și/sau chiar necunoscute de către unele persoanele private de libertate deținute,

astfel că, echipa de vizită recomandă identificarea unor modalități eficiente de a face cunoscute aceste informații, eventual confirmate inclusiv prin semnătura persoanelor private de libertate, prin care acestea au luat la cunoștință despre cele menționate.

e) alte aspecte

În scopul **prevenirii și eventual gestionării incidentelor deosebite**, la nivelul Penitenciarului, se asigura permanența personalului de specialitate, respectiv pe fiecare secție fiind arondat câte un psiholog, un asistent social și un educator, psihologul menținând o legătură permanentă cu agentul de pază de pe tura de serviciu..

În ceea ce privește **evidența cazurilor de „refuz de hrană”**, în anul 2021, 103 persoane private de libertate au beneficiat de consiliere psihologică individuală, ca urmare a recurgerii la forma de protest – refuz de hrană, iar în anul 2022, 83 de deținuți. Persoanele private de libertate în refuz de hrană erau văzute zilnic de către psiholog și monitorizate zilnic, iar din a 10 a zi de refuz de hrană, se informa **Direcția de reintegrare socială din ANP**, potrivit celor relatate în cadrul discuției purtate cu doamna director adjunct reintegrare socială.

În evidența cabinetului medical, **în semestrul I al anului 2022**, 140 de persoane private de libertate erau înscrise **cu tratament psihotrop**, iar în **trimestrul III al anului**, **numărul acestora era de 70 de persoane**.

Persoanele private de libertate cunoscute cu **afecțiuni psihice** au fost incluse pe parcursul anului 2022 în demersuri individuale de consiliere și monitorizate permanent de specialiștii din cadrul **Sectorului Reintegrare Socială**. De asemenea, s-a optat pentru includerea lor în activități de grup semistructurate, pe o durată mai scurtă (Proiect de activitate destinat persoanelor private de libertate cu afecțiuni psihice, care prevedea un număr de doar 6 întâlniri de grup).

În anul 2021, 181 de deținuți au fost incluși în **activități lucrative**, iar în anul 2022, 195 de deținuți.

În anul 2022, un număr de 144 de persoane private de libertate au fost identificate cu **risc de vulnerabilizare**, oferindu-se în toate cazurile sprijin calificat (demersuri individuale și de grup).

De asemenea, în anul 2021, la solicitarea reprezentanților Serviciului de Probațiune de pe lângă Tribunalul Cluj, s-a facilitat realizarea unui număr de 49 interviuri cu deținuții, în vederea întocmirii obiective a referatelor de evaluare, solicitate de instanțele de judecată și s-a oferit suport reprezentanților Centrului de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Cluj-

Napoca, pentru consilierea și evaluarea unui număr de 18 persoane private de libertate, aflate în evidențele centrului.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Conducerii Penitenciarului Gherla, județul Cluj, să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Efectuarea demersurilor legale privind ocuparea posturilor vacante prevăzute în statul de funcții al Penitenciarului Gherla
2. Remedierea tuturor problemelor constatate în camera E4.28 A, respectiv renovarea, igienizarea și dotarea camerei astfel încât condițiile de detenție din această încăpere să fie conforme cu prevederile legale în vigoare
3. Igienizarea și amenajarea corespunzătoare a spațiilor de duș, cu pereți sau perdele despărțitoare, astfel încât să fie respectate intimitatea și demnitate utilizatorilor, iar activitatea de îmbăiere să se desfășoare în condiții decente
4. Gestionarea problemei supraaglomerării existente la nivelul unității penitenciare, în conformitate cu prevederile art. 1, alin. (3) din Anexa la Ordinul Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017- pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.
5. Completarea la timp și în integralitate a dosarelor de educație și asistență psihosocială ale persoanelor private de libertate, potrivit prevederilor legale din cadrul Regulamentului din 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

6. Identificarea unor soluții privind informarea completă a tuturor persoanelor private de libertate, în legătură cu posibilitatea de accesare a serviciilor de educație și asistență psihosocială din cadrul Penitenciarului Gherla
7. Respectarea normativelor privind amenajarea și dotarea camerelor de detenție, astfel încât depozitarea obiectelor personale ale persoanelor deținute să se poată face în condiții decente conform prevederilor Anexelor 1-4 la Ordinul Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017- pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.

